

Положення
про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню
з дітьми в ЗДО № 228 ЗМР

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає основні принципи, порядок дій та заходи щодо запобігання, виявлення, реагування та протидії всім формам насильства і жорстокого поводження з дітьми в закладі дошкільної освіти (яслах-садку) № 228 «Веселинка» Запорізької міської ради (далі – ЗДО № 228 ЗМР).

1.2. Положення розроблено відповідно до:

Конституції України;
Закону України «Про освіту»;
Закону України «Про дошкільну освіту»;
Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;
Конвенції ООН про права дитини;
Постанови КМУ від 21.06.2022 № 723 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми та взаємодії суб'єктів»;
Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585 (зі змінами);
Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658;
інших нормативно-правових актів.

1.3. Це Положення є обов'язковим для виконання усіма працівниками, вихованцями, батьками (законними представниками) дітей, залученими фахівцями, а також іншими особами, які взаємодіють із дітьми у ЗДО № 228 ЗМР.

2. Мета та завдання

2.1. Метою Положення є створення безпечного, толерантного та недискримінаційного середовища у ЗДО № 228 ЗМР, вільного від насильства та жорстокого поводження з дітьми.

2.2. Основні завдання:

- попередження насильства шляхом виховання культури ненасильницької поведінки;
- виявлення ознак насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- вчасне та ефективне реагування на випадки насильства;

- забезпечення взаємодії з відповідними органами та службами;
- психологічна підтримка дітей, які постраждали;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

3. Основні поняття

3.1. Насильство щодо дитини — будь-які дії або бездіяльність, що призводять або можуть призвести до фізичного, психологічного, сексуального чи економічного страждання, шкоди здоров'ю, розвитку, гідності чи життю дитини.

3.2. Жорстоке поводження — систематичне приниження, нехтування, знуцання, залишення дитини без допомоги, емоційне чи фізичне ігнорування її потреб.

3.3. Ризик насильства — обставини, які створюють загрозу виникнення насильства або жорстокого поводження.

4. Запобігання насильству

4.1. ЗДО № 228 ЗМР забезпечує реалізацію заходів із профілактики насильства:

4.1.1. інформування працівників, батьків та дітей про форми насильства та методи протидії шляхом:

розміщення на інформаційних стендах у приміщенні ЗДО № 228 ЗМР роботи з дітьми, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);

надсилання через батьківські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті ЗДО № 228 ЗМР роботи з дітьми та його сторінках у соціальних мережах;

проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

- проведення тренінгів, занять, бесід з дітьми з формування безпечної поведінки;

4.1.2. розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;

4.1.3. методи профілактики булінгу серед дітей;

4.1.4. використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;

4.1.5. надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;

4.1.6. проведення інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;

4.1.7. проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;

4.1.8. впровадження занять з дітьми з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;

4.1.9. співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;

4.1.10. організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

4.1.11. використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої суб'єктом роботи з дітьми, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження;

4.1.12. проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

4.2. Порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;

дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;

алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

4.3. Відповідно до статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, має бути проведене опитування, яке може включати запитання ситуатійного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

5. Обов'язки працівників ЗДО № 228 ЗМР

5.1. Працівники зобов'язані:

- дотримуватись принципів недискримінації, поваги до гідності дитини;
- повідомляти адміністрацію ЗДО № 228 ЗМР або уповноважену особу у випадку підозри чи виявлення насильства;
- не допускати психологічного чи фізичного тиску на дітей;
- сприяти формуванню безпечного освітнього середовища.
- проводити заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);

збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);

аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

- проводити заходи з інформування (розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення

5.2. З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми забезпечують виявлення поведінки дітей, працівників ЗДО № 228 ЗМР з дітьми, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження.

Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.

Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.

5.3. З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники ЗДО № 228 ЗМР з дітьми повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

5.4. Регулярно оцінювати ризики, пов'язані з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Якщо за результатами розгляду повідомлення:

виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною, суб'єкт роботи з дітьми та молоддю, аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;

не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

6. Порядок виявлення та реагування на насильство

6.1. У ЗДО № 228 ЗМР визначається відповідальна (уповноважена) особа за реагування на випадки насильства (наказом керівника), яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.

6.2. Проводити заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;

оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у суб'єкті роботи з дітьми та молоддю (далі - повідомлення);

6.3. У разі виявлення (або підозри) на насильство:

вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

повідомити керівнику ЗДО № 228 ЗМР з дітьми та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;

фіксується відповідна інформація у Журналі реагування на випадки насильства;

за потреби, викликаються служби (служба у справах дітей, поліція, психолог тощо);

забезпечується підтримка дитини — психологічна, медична, соціальна; батьки (законні представники) інформуються відповідно до Порядку.

6.4. Усі дії фіксуються та проводяться з дотриманням конфіденційності, в інтересах дитини.

6.5. Керівник ЗДО № 228 ЗМР:

розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;

невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;

сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;

забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників

суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;

взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

6.6. ЗДО № 228 ЗМР забезпечує функціонування механізму подання повідомлень, який передбачатиме:

інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників ЗДО № 228 ЗМР про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

отримання повідомлень про можливі випадки насильства здійснювати різними способами (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.

6.7. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною керівник ЗДО № 228 ЗМР невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

7. Взаємодія із зовнішніми суб'єктами

7.1. ЗДО № 228 ЗМР взаємодіє з:

- Службами у справах дітей;
- Центрами соціальних служб;
- Органами Національної поліції;
- Зкладами охорони здоров'я;
- Центрами безоплатної правової допомоги;
- Іншими уповноваженими структурами.

8. Права дитини

8.1. Кожна дитина має право на:
захист від усіх форм насильства;
повагу до її гідності;

своєчасну допомогу у разі небезпеки;
висловлення своєї думки та участь у процесах, що її стосуються.

9. Відповідальність

9.1. За невиконання вимог цього Положення працівники несуть дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законодавства.

10. Прикінцеві положення

10.1. Це Положення переглядається у разі змін у законодавстві або за потреби вдосконалення процедур реагування.

10.2. Положення затверджується наказом керівника ЗДО.